

1.2 Політику розроблено відповідно до Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 2 грудня 2020 року № 1556-р, Регламенту (ЄС) 2024/1689 Європейського Парламенту та Ради від 13 червня 2024 року, який встановлює гармонізовані правила щодо штучного інтелекту, Рекомендацій щодо відповідального впровадження та використання технологій штучного інтелекту в закладах вищої освіти Міністерства освіти і науки та Міністерства цифрової трансформації України, Керівництва ЮНЕСКО щодо використання генеративного штучного інтелекту в освіті та наукових дослідженнях (2023 р.), Положення про академічну доброчесність.

1.3 **Метою** цієї політики є визначення єдиних принципів, правил і рекомендацій щодо використання технологій штучного інтелекту в Університеті з метою дотримання академічної доброчесності, підвищення якості освітнього процесу та розвитку інновацій у навчальній, науково-дослідній і адміністративній діяльності.

1.4 Використання ШІ повинно сприяти розвитку інноваційних підходів у навчанні та дослідженнях

1.5 Усі процеси, пов'язані з використанням ШІ, повинні бути прозорими та зрозумілими для всіх учасників академічної діяльності.

1.6 Використання ШІ має відповідати етичним і правовим стандартам та вимогам Університету, а також чинному законодавству.

1.7 При впровадженні інструментів та моделей ШІ забороняється використовувати такі, що походять від країни агресора та країн, що забезпечують її підтримку.

2 СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

2.1 Ця Політика є обов'язковою для виконання та поширюється на всіх без винятку членів спільноти ЧНУ ім. Петра Могили, незалежно від їхнього статусу, посади, форми навчання чи умов праці.

2.2 Дія Політики охоплює будь-яку діяльність, що здійснюється в межах університету, з використанням його ресурсів (включаючи комп'ютерні мережі,

програмне забезпечення та обладнання) або стосується освітнього, наукового чи адміністративного процесу, незалежно від фізичного місцезнаходження.

2.3 Положення цієї Політики поширюються на:

- здобувачів усіх рівнів вищої освіти: бакалаврат, магістратура, аспірантура; здобувачів усіх форм навчання: денної, заочної. Це стосується виконання всіх видів навчальних завдань: курсових та кваліфікаційних робіт, рефератів, есе, лабораторних та практичних робіт, самостійних завдань, а також будь-яких матеріалів, що подаються для оцінювання;
- науково-педагогічних та наукових працівників: професорів, доцентів, старших викладачів, викладачів, асистентів. При розробці навчально-методичних матеріалів (силабусів, лекцій, тестів, презентацій), у процесі викладання та оцінювання знань здобувачів, а також у їхній власній науковій та публікаційній діяльності;
- адміністративний та допоміжний персонал: співробітників усіх структурних підрозділів, включаючи деканати, кафедри, бібліотеку, відділ технічних засобів навчання, юридичний відділ, відділ кадрів, інші відділи та структурні підрозділи. При виконанні службових обов'язків, підготовці документів, аналітичних звітів, комунікаційних матеріалів та будь-якої іншої діяльності, де можуть бути застосовані інструменти ШІ.

3 ВІДПОВІДАЛЬНІ ПІДРОЗДІЛИ ТА СТРУКТУРИ

3.1 Дотримання академічної доброчесності під час використання технологій штучного інтелекту в освітній, науковій та управлінській діяльності університету забезпечується на всіх рівнях управління.

3.2 Загальне керівництво процесом дотримання академічної доброчесності під час використання технологій ШІ здійснює перший проректор.

3.3 Контроль за етичним і правомірним використанням ШІ у науковій діяльності виконує проректор з наукової роботи.

3.4 На рівні факультетів за дотримання принципів академічної доброчесності при застосуванні ШІ відповідають декани та заступники деканів, на рівні кафедр – завідувачі кафедр та гаранті освітніх програм, а під час

навчального процесу – викладачі, які забезпечують реалізацію освітніх компонентів.

3.5 Загальну координацію впровадження та використання технологій штучного інтелекту в Університеті здійснює Інформаційно-комп'ютерний центр:

- забезпечує технічну підтримку та налаштування систем ШІ;
- відповідає за впровадження, інтеграцію та оновлення відповідних сервісів і рішень;
- здійснює контроль за дотриманням вимог цієї Політики у технічній частині;
- надає консультації працівникам.

4 ПРИНЦИПИ ВИКОРИСТАННЯ ШІ В АКАДЕМІЧНІЙ СПІЛЬНОТІ

Використання технологій ШІ в академічній діяльності повинно базуватися на таких етичних принципах:

4.1 Академічна доброчесність – використання ШІ має відповідати принципам відкритої науки, доброчесності та об'єктивності наукових досліджень.

4.2 Прозорість – при використанні ШІ в науковій діяльності обов'язковим є визначення впливу ШІ на результати наукової діяльності.

4.3 Доступність та рівноправність – сприяння правильному використанню ШІ в наукових дослідженнях Університету.

4.4 Безпека та захист даних – необхідність забезпечення захисту персональних даних науковців та результатів їхнього дослідження.

4.5 Підзвітність – впровадження механізми контролю за діяльністю систем ШІ, що дозволяють здійснювати аудит алгоритмів, вхідних даних і процесів розробки. Важливим аспектом є також створення процедур відповідальності за можливі негативні наслідки застосування ШІ.

5 ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ

Галюцинування – феномен, за якого результат роботи системи генеративного ШІ містить неточну або хибну інформацію, що оманливо представлена як достовірна

Генеративний ШІ – різновид ШІ, який застосовують для створення нового контенту, включно з аудіо, кодом, зображенням, текстом, відео тощо.

Система штучного інтелекту – комп'ютерна програма, яка спроектована для роботи з різними рівнями автономності та може проявляти адаптивність після розгортання, а також яка для явних або неявних цілей робить висновки на основі отриманих вхідних даних, як генерувати результати (зокрема, прогнози, контент, рекомендації або рішення), що можуть впливати на фізичне або віртуальне середовище.

Технології штучного інтелекту – здатність обчислювальних систем виконувати завдання, які зазвичай співмірні з можливостями людського інтелекту (навчання, міркування, розв'язання питань, сприйняття та ухвалення рішень).

Штучний інтелект (ШІ) – організована сукупність інформаційних технологій, із застосуванням якої можливо виконувати складні комплексні завдання шляхом використання системи наукових методів досліджень і алгоритмів обробки інформації, отриманої або самостійно створеної під час роботи, а також створювати та використовувати власні бази знань, моделі прийняття рішень, алгоритми роботи з інформацією та визначати способи досягнення поставлених завдань.

6 ЕТИКА ТА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

6.1 Університет рішуче виступає проти будь-яких проявів неправомірного використання технологій ШІ та підтримує створення освітньо-наукового середовища, побудованого на прозорості, доброчесності, поваги до інтелектуальної власності та високих стандартах наукової етики.

6.2 Науково-педагогічні, педагогічні та інші працівники Університету, укладаючи трудовий договір (контракт), підтверджують ознайомлення з цією Політикою та зобов'язуються дотримуватися її вимог у процесі освітньої, наукової, методичної та організаційної діяльності.

6.3 Здобувачі освіти, вступаючи до Університету та підписуючи договір про надання освітніх послуг або інші документи, що регулюють їхній статус, підтверджують ознайомлення з цією Політикою та зобов'язуються дотримуватися встановлених правил використання технологій штучного інтелекту

6.4 Університет може проводити перевірки робіт здобувачів освіти, наукових праць науково-педагогічних (педагогічних), наукових працівників на ймовірність використання ШІ за допомогою відповідних технічних засобів виявлення (детекторів).

6.5. Університет визнає, що наявні технічні засоби виявлення ШІ не є досконалыми й можуть давати хибнопозитивні результати. Тому звіт детектора не може бути єдиним доказом порушення академічної доброчесності. Остаточне рішення щодо доброчесності виявленого детектором використання ШІ, приймає:

- для кваліфікаційних робіт – кафедра, на якій проходить попередній захист кваліфікаційної роботи;
- для рефератів та дисертацій, які були виконані в Університеті – кафедра, де виконувалась дисертація, опоненти, а також рецензенти роботи;
- для рефератів та дисертацій, які були виконані в інших установах та подані для захисту до відповідної спеціалізованої вченої ради Університету – комісія спеціалізованої вченої ради з попереднього розгляду дисертації;
- для статей у наукових періодичних виданнях Університету та збірниках наукових праць – редакційна колегія наукового періодичного видання (збірника наукових праць);
- для монографій, підручників та навчальних посібників – кафедра, на якій працюють автори видання;
- для збірників тез доповідей наукових конференцій – організаційний комітет конференції;

– для індивідуальних робіт здобувачів освіти у межах навчальної дисципліни – розробник відповідної робочої програми навчальної дисципліни.

6.6 Усі учасники академічної діяльності повинні використовувати ШІ для підтримки, а не для обману чи порушення етичних норм, зокрема, при підготовці навчальних та наукових робіт.

6.7 Використання технологій штучного інтелекту для технічної роботи (оформлення, вирівнювання, перефразування власної ідеї, структурування тощо) не є порушенням академічної доброчесності.

6.8 Всі особи, які використовують ШІ, повинні нести відповідальність за його застосування та результати.

6.9 Критично оцінювати коректність оформлених штучним інтелектом запитів при виконанні завдань.

6.10 Вказувати, що було використано технології ШІ.

6.11 Використання ШІ не повинно порушувати авторські права та принципи академічної доброчесності.

6.12 Здобувачі вищої освіти повинні чітко вказувати, які частини їхніх робіт були створені за допомогою ШІ.

6.13 Науково-педагогічні працівники повинні розробляти завдання, що сприяють розвитку критичного мислення та запобігають надмірному використанню ШІ.

7 ШЛЯХИ ТА СПОСОБИ ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ШІ

В УНІВЕРСИТЕТІ

7.1 В освітньому процесі:

7.1.1 Науково-педагогічні працівники можуть використовувати системи ШІ для:

- створення навчальних матеріалів, презентацій та наочних ресурсів (як основу для подальшого редагування);
- проведення автоматизованого оцінювання як частини системи контролю навчальних досягнень здобувача, що реалізується викладачем;
- моделювання практичних ситуацій та інтерактивних завдань при

вивченні освітніх компонентів;

- створення персоналізованого та інклюзивного навчального середовища для різних категорій здобувачів;
- створення віртуального помічника-асистента для автоматичного надання відповідей на запитання студентів через вебсайт, чат-бот або електронну пошту.

7.1.2 Здобувачі вищої освіти можуть використовувати системи ІІІ як допоміжний інструмент для:

- організації самостійного навчання;
- створення чернеток текстів, проведення дискусій, обговорення ідей з віртуальним «співрозмовником», що сприяє чіткому структуруванню власних думок;
- підготовки мультимедійних матеріалів;
- розвитку навичок письма, вдосконалення стилю висловлювання та розширення лексичного запасу;
- автоматизованої перевірки граматики;
- розробки ігрових сценаріїв, що сприяє розумінню різних ситуацій та розвитку стратегічного мислення;
- аналізу великих об'ємів даних, за умови належної атрибуції та особистої відповідальності за кінцевий результат.

7.2 У науковій діяльності:

- пошук, узагальнення та конспектування наукових джерел;
- аналіз й оброблення великих наборів даних, виявляючи в них закономірності, шаблони та кореляції;
- створення візуалізацій;
- автоматичне створення графіків, діаграм та інших візуальних представлень даних, що допомагають ілюструвати ключові знахідки та тренди;
- форматування наукових публікацій;
- перекладу наукових текстів для особистого використання;
- висування гіпотез для досліджень.

В усіх випадках використання систем ШІ за умови належної атрибуції та особистої відповідальності за кінцевий результат;

7.3 В адміністративній діяльності:

- автоматизація документообігу;
- аналіз даних для підтримки управлінських рішень;
- створення звітів та презентацій;
- планування та оптимізація ресурсів; та автоматизація комунікацій, зокрема за допомогою чат-ботів.

7.4 Забороняється:

- подавати результати, згенеровані ШІ, як власні;
- використовувати в курсових/ кваліфікаційних роботах цитати, наведені ШІ без перевірки їхньої достовірності;
- формувати список використаних джерел (генеративні платформи загального призначення натреновані на застарілих матеріалах, не містять актуальних наукових робіт і працюють за принципом “усереднення” наявної інформації). Список, згенерований ШІ, здебільшо буде містити вигаданих авторів, назви публікацій, видавництва тощо
- використовувати сторонні системи ШІ для роботи зі службовою та таємною інформацією, інформацією що захищена угодами про нерозголошення;
- використовувати ШІ у будь яких формах, що порушують академічну доброчесність;
- застосовувати ШІ у спосіб, що порушує принципи, викладені у розділі 3 цієї Політики;
- використовувати ШІ для створення або поширення дискримінаційного, образливого чи незаконного контенту.

8 ВИМОГИ ДО ДЕКЛАРУВАННЯ ТА ЦИТУВАННЯ

Прозорість є ключовим елементом відповідального використання ШІ.

8.1 Усі академічні тексти, проєкти та інші завдання, виконані із залученням штучного інтелекту, повинні містити декларацію про використання

інструментів генеративного ШІ. Не вимагається декларування для базових завдань, таких як перевірка орфографії чи граматики за допомогою вбудованих редакторів (наприклад, в MS Word).

8.2 Науково-педагогічний працівник має право встановити власні, більш деталізовані правила використання та декларування ШІ в межах своєї дисципліни. Ці вимоги, повинні зазначатися в силабусі курсу, та є пріоритетними.

8.3 Формат декларації Декларація має бути розміщена у вступі до наукової роботи. Декларація повинна містити:

- назву інструменту та компанію-розробника (наприклад, Chat GPT від OpenAI, Gemini від Google);
- чіткий перелік завдань, для яких використовувався ШІ;
- підтвердження повної відповідальності автора за кінцевий результат.

8.4 Приклад повної декларації:

Декларація про використання ШІ. Під час підготовки наукової роботи (академічного тексту) було використано інструмент ChatGPT-4 (OpenAI). Його було застосовано для таких допоміжних завдань: генерація ідей для структури роботи на етапі планування; перефразування трьох речень у розділі 2 для покращення стилістики; генерація базового шаблону для SWOT-аналізу, який був згодом самостійно заповнений та проаналізований. Весь основний текст, аналіз, інтерпретація даних та висновки є результатом моєї власної інтелектуальної праці. Я перевінив (ла) всю інформацію, отриману від ШІ, на точність та достовірність і несу повну відповідальність за зміст цієї роботи.

8.5 Щоб розкрити використання генеративного ШІ дослідники можуть використовувати безкоштовний онлайн-інструмент [**GAIDeT Declaration Generator**](#). Він дозволяє за лічені хвилини сформувати коректний звіт про використання ШІ: достатньо вказати автора, застосовану модель та обрати конкретні завдання, які були делеговані штучному інтелекту (система містить повний перелік категорій згідно з опублікованою таксономією. У результаті система генерує готовий текст декларації, який відповідає міжнародним вимогам

прозорості та може бути без змін доданий до наукової роботи
<https://panbibliotekar.github.io/gaidet-declaration/index-uk.html>

9 ЗАХИСТ ІНФОРМАЦІЇ ТА ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ

9.1 ІТ-системи, що використовуються в академічному процесі, повинні забезпечувати високий рівень безпеки та конфіденційності даних. Усі персональні дані здобувачів вищої освіти, викладачів та співробітників Університету мають бути захищені від несанкціонованого доступу відповідно до вимог законодавства та політики безпеки Університету.

9.2 Забороняється вводити в системи ІТ:

- персональні дані без дозволу;
- службову інформацію;
- конфіденційну інформацію.

9.3 Користувачі повинні дотримуватися вимог інформаційної безпеки.

10 ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ТА КОНТРОЛЬ

10.1 У разі виявлення порушень етичних норм або академічної доброчесності при застосуванні технологій ІТ, Університет вживає заходів щодо усунення негативних наслідків та притягнення винних осіб до відповідальності відповідно до чинного законодавства та внутрішніх нормативних документів.

10.2 Відповідальність за дотримання політики несе кожен користувач.

10.3 Користувачі несуть відповідальність за результати, отримані за допомогою ІТ.

10.4 Університет залишає за собою право перевіряти академічні роботи на наявність плагіату та неправомірного використання ІТ.

10.5 У разі виявлення порушень цієї політики, до винних можуть бути застосовані дисциплінарні заходи.

10.6 Університет забезпечуватиме регулярний моніторинг та оцінювання ефективності використання ІТ в освітньому процесі. Ця політика буде

регулярно оновлюватися відповідно до нових наукових досягнень, технологічних змін та вимог законодавства

11 РОЗВИТОК ІІІ-ГРАМОТНОСТІ ТА ІНФОРМАЦІЙНА ПІДТРИМКА

11.1 Комп'ютерно-інформаційний центр, відділ забезпечення якості вищої освіти та бібліотека здійснюють інформаційно-просвітницьку діяльність щодо свідомого та відповідального використання ІІІ, забезпечують консультування, доступ до ресурсів, навчальних матеріалів і прикладів належного цитування результатів, згенерованих ІІІ.

11.2 Університет підтримує навчання, формування компетентностей та розвиток культури доброчесного та інноваційного використання ІІІ через курси, тренінги та інформаційні заходи. Програма навчання та підвищення кваліфікації включає розвиток грамотності у галузі ІІІ:

- для співробітників Університету: базові курси з ІІІ для всіх, спеціалізовані курси для науково-педагогічних, педагогічних, наукових та інших працівників, технічне навчання для ІТ-персоналу та регулярні семінари;
- для здобувачів освіти: освітні курси з основ ІІІ, факультативи та практичні заняття з етичних аспектів;
- міжнародна співпраця: співпраця з технологічними компаніями, участь у міжнародних програмах та обмін досвідом з іншими університетами.

12 ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

12.1 Політика ухвалюється Вченою радою Університету.

12.2 Політика набирає чинності з моменту схвалення її більшістю членів Вченої ради та введення у дію наказом ректора.

12.3 Всі учасники освітнього процесу та адміністративний персонал Університету повинні знати принципи і норми Політики, дотримуватися їх. Незнання цих норм не може слугувати виправданням щодо порушення встановлених правил та норм.

12.4 Політика може переглядатися відповідно до технологічних змін та освітніх потреб.

ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА УКЛАДЕННЯ ПОЛІТИКИ

Проректор з наукової роботи

Р. В. Дінжос

Директор бібліотеки

С. В. Козловська

ПОГОДЖЕНО

Перший проректор

Ю. В. Котляр